

Nâng cao kỹ năng giảng dạy theo mô hình lớp học đảo ngược cho giảng viên ở các trường đại học hiện nay

Nguyễn Thị Thủy*, Hoàng Tuấn Anh*

*Trường Đại học Hàng hải Việt Nam

Received: 12/02/2024; Accepted: 22/02/2024; Published: 29/02/2024

Abstract: Teaching in the flipped classroom model is one of the modern methods, meeting the innovative requirements of teaching and learning methods at universities in the current period. However, this is a new teaching method, so some lecturers applying this method to the teaching process are not effective and of low quality. Therefore, it is necessary to research and find scientific solutions to improve teaching skills using the flipped classroom model for lecturers at universities.

Keywords: Teaching skills, flipped classroom, university.

1. Đặt vấn đề

Trước yêu cầu đổi mới toàn diện trong đào tạo bậc đại học ở Việt Nam hiện nay thì vai trò của giảng viên (GV) trong việc đổi mới phương pháp giảng dạy là hết sức quan trọng. Đổi mới phương pháp giảng dạy nhằm tạo ra sự hứng thú, kích thích sự sáng tạo cho sinh viên (SV), từ đó giúp SV hiểu và vận dụng được các kiến thức một cách hiệu quả. Hiện nay, dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược (Flipped Classroom) là một trong những phương pháp hiện đại, đáp ứng được những yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học và đã được nhiều trường đại học ở Việt Nam áp dụng trong quá trình dạy học. Phương pháp này giúp SV có thêm sự hứng thú trong việc tìm hiểu bài, phát huy các kỹ năng, đồng thời cho phép GV có thêm thời gian để củng cố kiến thức, đi sâu hơn vào nội dung bài học.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Khái niệm về mô hình lớp học đảo ngược

Theo Bùi Phương Anh và Lê Thị Phương: “Lớp học đảo ngược là tất cả các hoạt động dạy học được thực hiện “đảo ngược” so với thông thường. Sự “đảo ngược” ở đây được hiểu là sự thay đổi với các dụng ý và chiến lược sư phạm thể hiện ở cách triển khai các nội dung, mục tiêu dạy học và các hoạt động dạy học khác với cách truyền thống trước đây của người dạy và người học” [4; tr.5].

Theo Lê Duy Cường: “Mô hình lớp học đảo ngược là một phương thức dạy học theo mô hình kết hợp. Mô hình này đã khai thác triệt để những ưu điểm của công nghệ thông tin và góp phần giải quyết được những hạn chế của mô hình dạy học truyền thống bằng cách “đảo ngược” quá trình dạy học so với mô hình dạy học truyền thống” [5; tr.10].

Từ những quan niệm trên, có thể khẳng định: *Lớp học đảo ngược là phương pháp dạy học theo mô hình kết hợp, “đảo ngược” quá trình dạy học so với mô hình dạy học truyền thống. Trong phương pháp này, sự “đảo ngược” là sự thay đổi chiến lược sư phạm thể hiện ở cách triển khai các nội dung, mục tiêu dạy học và các hoạt động dạy học khác với mô hình giảng dạy truyền thống.*

2.2. Bản chất và đặc trưng của mô hình lớp học đảo ngược

2.2.1. Bản chất của mô hình lớp học đảo ngược

Trong mô hình lớp học đảo ngược, các hoạt động “Học ở lớp, làm bài tập ở nhà” (trong mô hình lớp học truyền thống) được chuyển thành các hoạt động tự học ở nhà qua video bài giảng, học trực tuyến, nghiên cứu bài học qua Internet. Khi đến lớp người học sẽ làm bài tập, trao đổi, chia sẻ các nội dung của bài học, giải quyết các vấn đề, tình huống do GV đặt ra. Với mô hình lớp học truyền thống, người học được nghe giảng bài, sau đó làm các bài tập thực hành tại lớp hoặc tại nhà để xử lý thông tin và lĩnh hội tri thức. Ngược lại, đối với lớp học đảo ngược, người học sẽ phải tự làm việc với bài giảng trước thông qua đọc tài liệu, xem các video, nghe giảng thông qua các phương tiện hỗ trợ như băng hình, trình chiếu PowperPoint và khai thác tài nguyên trên mạng. Thời gian tại lớp sẽ dành cho các hoạt động giải bài tập, ứng dụng lí thuyết bài giảng vào giải quyết vấn đề, thảo luận nhóm để xây dựng hiểu biết dưới sự hướng dẫn của GV.

Như vậy, bản chất của mô hình lớp học đảo ngược là hướng đến hoạt động hóa việc học của người học nhằm cập nhật, nâng cao kiến thức từ kiến thức vốn có của người học đến kiến thức cần chiếm lĩnh. Đặc điểm nổi bật của mô hình này là sự tăng cường tiếp

xúc và tương tác giữa thầy và trò, và giữa trò với nhau, là sự kết hợp giữa dạy trực tiếp và học thông qua xây dựng kiến thức, tạo ra cơ hội cá nhân hoá quá trình giáo dục, chứ không phải là một sự thay thế người thầy bằng băng ghi hình.

2.2.2. Đặc trưng của mô hình lớp học đảo ngược

Thứ nhất, SV tự kiểm soát việc học của mình, điều chỉnh tiến độ học tập phù hợp, SV có thể dừng/xem lại video và thảo luận với bạn bè.

Thứ hai, SV được dành nhiều thời gian trên lớp để giải quyết các tình huống học tập, khai thác và đào sâu thêm kiến thức một cách thú vị thông qua các hoạt động tương tác.

Thứ ba, SV nhận được hỗ trợ phù hợp từ GV trong giờ học.

Thứ tư, cá nhân hóa việc học tập của SV (GV phải làm nhiều bài tập, tìm kiếm tài liệu để trả lời câu hỏi của GV khi làm việc với các nội dung video ở nhà).

Thứ năm, giúp nâng cao năng lực phát hiện - giải quyết vấn đề và rèn luyện các kỹ năng cho SV (kỹ năng sử dụng công nghệ thông tin, thuyết trình, đọc, nghiên cứu tài liệu,...).

2.3. Một số giải pháp bồi dưỡng kỹ năng giảng dạy theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV

2.3.1. Phát huy vai trò, trách nhiệm của các tổ chức, các lực lượng về bồi dưỡng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV

Đảng ủy, Ban Giám hiệu, cán bộ quản lý các cấp ở các trường đại học cần đẩy mạnh, tăng cường công tác bồi dưỡng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược và khuyến khích GV tự học tập, tự bồi dưỡng nâng cao kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược. Tạo điều kiện để GV được trải nghiệm, tích lũy kiến thức, kinh nghiệm, nâng cao năng lực từ chính quá trình giảng dạy trên lớp. Định kỳ kiểm tra, đánh giá kỹ năng dạy học của đội ngũ GV, để từ đó xây dựng kế hoạch, đưa ra các giải pháp bồi dưỡng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV. Ngoài ra, các trường đại học cần tổ chức các lớp tập huấn, tọa đàm, hội thảo trao đổi kinh nghiệm về kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược...

2.3.2. Xác định đúng nội dung, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp bồi dưỡng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV

Nội dung, hình thức, biện pháp bồi dưỡng có ý nghĩa rất quan trọng, trực tiếp tác động đến chất lượng, hiệu quả bồi dưỡng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV ở các trường

đại học. Vì vậy, cần xác định đúng nội dung, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các hình thức, biện pháp bồi dưỡng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV. Cụ thể là:

- Bồi dưỡng về những vấn đề cơ bản của giảng dạy theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV.

Đây là nội dung có ý nghĩa hết sức quan trọng, là cơ sở nâng cao hiểu biết và hướng dẫn đội ngũ GV áp dụng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược. Do đó, cần bồi dưỡng cho đội ngũ GV có những nhận thức cơ bản về dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược; hiểu được nó là gì, nguồn gốc của phương pháp này bắt nguồn từ đâu, thời gian nào, lợi ích nó mang lại; những ưu điểm và hạn chế so với phương pháp dạy học truyền thống; quy trình thực hiện phương pháp dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược, GV cần phải làm những gì để vận dụng được phương pháp này một cách hiệu quả, nhất là khả năng vận dụng phương pháp vào giảng dạy được những nội dung nào trong một bài giảng. Đặc biệt cần tích cực bồi dưỡng cho đội ngũ GV nâng cao ý thức nghề nghiệp, đạo đức và tác phong sư phạm mẫu mực, lòng say mê và hứng thú trong giảng dạy nói chung, và vận dụng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược nói riêng.

- Bồi dưỡng năng lực thực hành vận dụng kỹ năng giảng dạy theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV.

Đây là nội dung quan trọng, trực tiếp quyết định đến chất lượng hiệu quả sử dụng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược của đội ngũ GV đáp ứng mục tiêu, yêu cầu giáo dục và đào tạo bậc đại học trong thời kỳ đổi mới và hội nhập quốc tế. Nội dung bồi dưỡng cần tập trung vào: Kỹ năng xây dựng kế hoạch giảng bài vận dụng mô hình lớp học đảo ngược; kỹ năng xây dựng kịch bản dạy học theo từng nội dung vận dụng phương pháp dạy học tích cực; kỹ năng, phương pháp cung cấp và khai thác tài liệu cho SV; dẫn dắt người học khai thác, khám phá kiến thức và rèn luyện kỹ năng theo mục tiêu giờ học; kỹ năng điều phối lớp học; kỹ năng hướng dẫn, điều khiển tập bài nhóm; kỹ năng bồi dưỡng nhóm, tổ học tập; kỹ năng xử lý các tình huống sư phạm; kỹ năng trả lời câu hỏi, tình huống thực tế của SV đặt ra; kỹ năng động viên, khích lệ, tạo động lực cho người học tích cực liên hệ hoặc vận dụng kiến thức vào thực tế; kỹ năng duy trì sự hỗ trợ SV sau giờ học trên lớp để giúp họ khắc sâu, củng cố nhờ những thử nghiệm tích cực.

- Bồi dưỡng, nâng cao trình độ khai thác, ứng dụng công nghệ thông tin cho GV trong vận dụng

mô hình lớp học đảo ngược.

Đây là nội dung quan trọng, góp phần trực tiếp nâng cao chất lượng, hiệu quả ứng dụng công nghệ thông tin trong dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược của đội ngũ GV. Theo đó, cần bồi dưỡng cho GV những kiến thức cơ bản về công nghệ thông tin, tin học, kỹ năng làm chủ các phương tiện kỹ thuật, thành thạo các khâu, các bước trong sử dụng máy tính, các thiết bị kỹ thuật như máy ảnh, loa đài, máy ghi âm, ghi hình, truyền dẫn; bồi dưỡng các thao tác quản lý tệp tin (file), thư mục (folder) trong một số phiên bản Windows thông dụng vào thiết kế bài giảng. Chú trọng bồi dưỡng các kỹ năng sử dụng phần mềm PowerPoint; bồi dưỡng phương pháp, kỹ năng sử dụng một số phần mềm thông dụng xử lý âm thanh, video, hình ảnh trong dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược.

2.3.3. Phát huy tính tích cực, chủ động, tự giác, sáng tạo của đội ngũ GV trong tự học tập, tự tu dưỡng rèn luyện nâng cao kỹ năng giảng dạy theo mô hình lớp học đảo ngược

Kết quả bồi dưỡng kỹ năng dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược của đội ngũ GV là sản phẩm tổng hợp do nhiều yếu tố tạo thành, trong đó vai trò tự học tập, tự trau dồi, tu dưỡng và rèn luyện của cá nhân từng GV là hết sức quan trọng. Do đó từng GV cần xác định đúng mục tiêu, nội dung, hình thức, biện pháp và có kế hoạch tự học tập, tự bồi dưỡng thật sự khoa học. Nội dung học tập, bồi dưỡng phải toàn diện cả năng lực nhận thức, năng lực tổ chức hoạt động thực tiễn; kiến thức và kinh nghiệm sư phạm; phẩm chất đạo đức, lối sống, phương pháp giảng dạy, phương pháp, tác phong công tác của người GV.

Trong quá trình tự học tập, tự bồi dưỡng, mỗi GV phải có ý chí phấn đấu vươn lên; luôn đặt mình trong tổ chức, chịu sự lãnh đạo, quản lý, giáo dục, rèn luyện của cấp ủy đảng, cán bộ chủ trì các cấp, nêu cao tinh thần tự phê bình và phê bình. Chịu trách nhiệm về kết quả học tập, tu dưỡng và rèn luyện của bản thân. Khắc phục biểu hiện tư tưởng thỏa mãn dừng lại, trung bình chủ nghĩa, thiếu tích cực, chủ động trong tự học tập, bồi dưỡng.

2.3.4. Xây dựng môi trường sư phạm lành mạnh, dân chủ; bảo đảm tốt cơ sở vật chất phục vụ hoạt động giảng dạy

Đây là giải pháp có ý nghĩa quan trọng nhằm nâng cao chất lượng bồi dưỡng kỹ năng giảng dạy theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV. Bởi vì, có xây dựng được một môi trường sư phạm lành mạnh, dân chủ thì mới lôi cuốn, kích thích sự say

mê, nhiệt huyết của GV trong hoạt động giảng dạy và nghiên cứu khoa học. Ngược lại, nếu môi trường sư phạm không lành mạnh, không dân chủ thì sẽ tác động tiêu cực đến tư tưởng, tâm lý của GV; triệt tiêu sự say mê, nhiệt huyết, sự cống hiến, phấn đấu của GV trong giảng dạy và nghiên cứu khoa học.

Ngoài ra, để nâng cao kỹ năng giảng dạy theo mô hình lớp học đảo ngược cho đội ngũ GV, các trường đại học cần quan tâm đầu tư nâng cấp trang thiết bị phục vụ cho việc giảng dạy, học tập, nghiên cứu của GV, nhất là trang thiết bị, phương tiện ở các phòng học chuyên dùng, phòng thực hành, phòng thí nghiệm,... Tập trung nâng cấp thư viện theo hướng hiện đại, áp dụng công nghệ số cho hoạt động thư viện, tạo thuận lợi cho việc tìm kiếm tài liệu phục vụ hoạt động giảng dạy của GV.

3. Kết luận

Dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược là một trong những phương pháp hiện đại, đáp ứng được những yêu cầu đổi mới phương pháp dạy học và hiện nay đã được nhiều trường đại học ở Việt Nam áp dụng trong quá trình dạy học. Phương pháp này giúp SV có thêm sự hứng thú trong việc tìm hiểu bài, phát huy các kỹ năng, đồng thời cho phép GV có thêm thời gian để củng cố kiến thức, đi sâu hơn vào nội dung bài học. Tuy nhiên, đây là phương pháp dạy học mới, vì vậy cần tiếp tục nghiên cứu để phát huy những ưu điểm, đồng thời khắc phục những hạn chế của phương pháp dạy học này để góp phần thiết thực nâng cao chất lượng đào tạo ở bậc đại học trong bối cảnh hội nhập quốc tế và cách mạng 4.0.

Tài liệu tham khảo

1. Đảng Cộng sản Việt Nam (2013), *Văn kiện Hội nghị lần thứ 8 Ban chấp hành Trung ương khóa XI*, Văn phòng Trung ương Đảng, Hà Nội.
2. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập 1, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội.
3. Nguyễn Văn Lợi (2014), *Lớp học nghịch đảo – Mô hình dạy học kết hợp kết hợp trực tiếp và trực tuyến*, Tạp chí Khoa học Trường Đại học Cần Thơ, Số 34/2014.
4. Bùi Phương Anh, Lê Thị Phương (2017), *Dạy học theo mô hình lớp học đảo ngược nhằm phát triển năng lực tự học cho SV*, Tạp chí Quản lý giáo dục, Học viện Quản lý Giáo dục, Số 9/2017.
5. Lê Duy Cường (2021), *Vận dụng mô hình lớp học đảo ngược trong giảng dạy học phần Phương pháp dạy học*, Tạp chí Khoa học Đại học Đồng Tháp, Số 6/2021.